

A L I B I

Artikkeli julkaistu kotisivuillani)
(27.11.2020)

Johdanto

Tässä artikkelissa käsittelen ensin johdannonomaisesti kahta kaste- ja pelastuksen teologiaan laajasti vaikuttanutta Raamatun käännöstä. Ne ovat latinankielinen *Vulgata* ja Uuden testamentin kreikankielinen tekstiversio *Textus Receptus*. Tältä osin tekstini on teologeille vanhan kertausta. Muille tekstini *Vulgata*sta ja *Textus Receptus*esta lienee suurelta osalta uutta. Sen jälkeen tulen artikkelini otsikkoon, ”Alibiin”. Toisin sanoen tarkastelen *Vulgatan* ja *Textus Receptuksen* vaikutusta luterilaiseen kaste- ja pelastuksen teologiaan.

1. *Vulgata*

Vulgata on latinankielinen raamatunkäännös. Nimi tulee sanoista *versio vulgata* eli ”yleinen versio”.

Lännen kirkossa syntyi 100-luvulta lähtien useita latinankielisiä raamatunkäännöksiä. Nämä käännökset syntyivät kreikankielisen *Septuagintan* pohjalta. Hieronymus (n.347–420) sai paavilta tehtäväksi vakiinnuttaa latinankielinen teksti. Hieronymus laati psalmien käännökset *Septuagintan* eli Vanhan testamentin kreikkannoksen pohjalta. Myöhemmin hän vakuuttui varhaisemmista hepreankielisistä teksteistä ja aloitti uuden käännöstyön niiden pohjalta.

Hieronymuksen käännös valmistui vuonna 405, mutta sen käyttö vakiintui vasta vuosisatoja myöhemmin. Katolinen kirkko julisti *Vulgatan* viralliseksi raamatuntekstikseen Trenton kirkolliskokouksessa vuonna 1546. *Vulgatan* vakiinnuttaminen oli vastine Martti Lutherin aloittamalle vaiheelle, jossa protestanttiset maat tuottivat omia kansankielisiä raamatunkäännöksiä.

Tyyliään latinankielinen *Vulgata* ei ole taideproosaa, vaan Uuden testamentin ”koinee”-kreikan tavoin oppimattomalle kansalle tarkoitettua tekstiä, erotuksena klassisesta latinasta, jonka myös Hieronymus hyvin taisi. *Vulgata* suunniteltiin sekä täsmällisemmäksi että helpommin ymmärrettäväksi kuin aiemmat latinankieliset Raamatun käännökset. *Vulgatan* teksti oli usein lähellä alkukielen rakenteita, eli käännös oli tehty sanavastaavuuden periaatteella samaan tapaan kuin meidän suomenkieliset aikaisemmat Raamatun käännöksemme.

2. *Textus Receptus*

Textus Receptus (lat. ”Vastaanotettu Teksti”) on nimi, jolla kutsutaan ensimmäistä vuonna 1516 julkaistua ja markkinoille päässyttä Erasmus Rotterdamilaisen kreikankielistä Uuden testamentin alkutekstiin (löydettyjen alkuperäisten käsikirjoitusten kopioihin) perustuvaa Uutta testamenttia ja sen korjattuja versioita.¹

---

¹ Erasmus Rotterdamilainen oli hollantilainen katolinen munkki ja pappi. Erasmus käänsi Uuden Testamentin latinaksi suoraan kreikankielisistä käsikirjoituskopioista. Erasmusuksen latinankielinen Uusi Testamentti poikkesi varsin paljon katolisen kirkon virallisesta *Vulgata* käännöksestä. Erasmus sai tästä vastustusta katolisen kirkon teologeilta. Siksi hän julkaisi 1516 Uuden Testamentin kreikankielisenä selityksin varustettuna (*Novum Instrumentum*, toisessa painoksessa käytettiin jo nimeä *Novum Testamentum*) sekä siitä tekemänsä latinankielisen käännöksen. Tunnetuimmaksi tuli tekstin kolmas kreikankielinen versio, joka tunnetaan nimellä *Textus Receptus*.

Erasmuksen kreikankielinen Uusi testamentti perustuu pitkälle itäisessä ortodoksikirkossa käytössä olleeseen ns. *Bysantin* tekstilaitokseen, joka on syntynyt joskus 300–400 -luvulla. Erasmuksen kreikankielinen Uusi testamentti herätti laajaa mielenkiintoa. Esimerkiksi englanninkieliset William Tyndalen² käännös (1526) ja pitkälle sitä hyödyntänyt *King James Bible* (v. 1611) ja suomalainen vuoden 1776 *Biblia* perustuvat Uuden testamentin osalta *Textus Receptukseen*, samoin v. 1980 ilmestynyt Toivo Koilon Uuden testamentin käännös, Suuri Ilosanoma. Myös Martti Lutherin Raamatun käännös saksaksi (v. 1534) perustui Uuden testamentin osalta *Vulgataan* ja *Textus Receptukseen*. Itse asiassa melkein kaikki erikieliset länsimaiset Raamatun käännökset ovat perustuneet Uuden testamentin osalta *Textus Receptukseen* 1500-luvulta aina 1800-luvun lopulle saakka.

Vasta vuonna 1881 Englannissa ilmestynyt Westcottin ja Hortin tekstilaitos ja vuonna 1898 ilmestynyt *Nestelen*³ *Novum Testamentum Graece* syrjäyttivät Erasmus Rotterdamilaisen *Textus Receptuksen*, jota monet kritisoivat.

Tänä päivänä myynnissä oleva *Nestle-Aland Novum testamentum graece* on vuonna 2012 julkaistu Uuden testamentin kreikankielinen yleisimmin käytetty tieteellinen laitos. Teos on jo vuonna 1898 julkaistun *Nestlen* Uuden testamentin tieteellisen laitoksen 28. versio. Se on saatavilla painetussa muodossa tekstiapparaatistolla varustettuna.

3. Vulgatan ja Textus Receptuksen vaikutus kaste- ja pelastuksenteologiaan

Matteuksen evankeliumin lopussa oleva Jeesuksen lähetyksensä (Mt 28:19-20) tekstimuoto eroaa sekä latinankielisessä *Vulgatassa* että Erasmuksen latinaksi kreikan kielestä kääntämässä Uudessa testamentissa nykyisin käytössä olevasta ja yleisesti tunnustetusta *Nestle-Alandin Novum testamentum graece*:n tekstistä. Sama koskee myös Apt 8. luvun jaetta 37. Se on mukana *Vulgatassa* ja *Textus Receptuksessa*, mutta puuttuu *Nestle-Alandin* Uuden testamentin laitoksesta kokonaan.

a. Mt 28:19-20

Vulgatassa ja Erasmuksen latinankielisessä Uudessa testamentissa sekä näitä seuraten Lutherin saksankielisessä Raamatun käännöksessä Jeesuksen lähetyksensä kuuluu suomennettuna seuraavasti:

”19. Menkää siis ja **opettakaa** kaikki kansat ja kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. 20. Ja **opettakaa** heitä pitämään kaikki – – .”

Kyseisissä käännöksissä kreikan verbi μαθητεύω (*matheteuoo*), ”tehdä opetuslapsiksi” tai täsmällisemmin ”opetuslapseuttaa”, on johdettu kreikan sanasta μαθητής (*matheetees*), ”oppilas”, ja on käännetty sanalla ”opettaa”, ikään kuin kreikan kielessä μαθητεύω (*matheteuoo*) olisi seuraavassa jakeessa (j. 20) esiintyvän kreikkalaisen sanan διδάσκω (*didaskoo*), ”opettaa”, synonyymi. Näillä kahdella kreikan verbillä on kuitenkin aivan eri merkitys, sillä μαθητεύω (*matheteuoo*) ei tarkoita opettamista vaan opetuslapsiksi tekemistä

² William Tyndale (n.1494–1536) oli englantilainen katolinen pappi. Tyndale oli kielellisesti erittäin lahjakas. Hän puhui sujuvasti kahdeksaa kieltä: englantia, saksaa, ranskaa, italiaa, espanjaa, latinaa, kreikkaa ja hepreaa. Hän käänsi Raamatun englanniksi. Hänen aikanaan Raamatun kääntäminen kansan kielelle oli loukkaus Rooman kirkkoa ja latinankielistä Raamattua, *Vulgataa* vastaa. Niinpä Tyndale tuomittiin kerettiläisenä kuoleman. Hänet teloitettiin kuristamalla ja poltettiin paaluun ripustettuna v. 1536.

³ Saksalainen Eberhard Nestle (1851–1913) oli saksalainen teologi ja orientalisti, joka toimitti laajan suosion ja levinneisyyden saavuttaneen kreikankielisen Uudentestamentin kriittisen laitoksen v. 1898.

eli opetuslapseuttamista. ”Kastaminen” ja ”opettaminen” ovat ne Jeesuksen antamat välineet, joilla opetuslapseksi tekeminen eli opetuslapseuttaminen toteutetaan.

Nykyisen alkutekstin eli *Nestle-Alandin Novum Testamentum Graece*:n mukaan Jeesuksen lähetyksäkäskyn sananmukainen suomennos kuuluu seuraavaan tapaan: ”*Menkää siis ja opetuslapseuttakaa kaikki kansat kastamalla heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettamalla heitä pitämään kaikki, mitä minä olen käsenyt teidän pitää – –.*” (Mt 28:19-20.)

b. Apt 8:37

Vulgatassa ja *Textus Receptuksessa* sekä näitä seuraten Lutherin saksankielisessä Raamatun käännöksessä Etiopian hoviherran kasteesta kertovassa jaksossa (Apt 8:36-39) oli vielä mukana jae 37, joka puuttuu vanhimmista ja arvovaltaisimmista käsikirjoituksista. Mainitun jakeen mukaan Filippus sanoi hoviherralle, joka halusi saada kasteen: ”*Jos koko sydämestäsi uskot, se on mahdollista.*” Kun hoviherra vastasi: ”*Minä uskon, että Jeesus Kristus on Jumalan Poika*”, Filippus kastoi hänet, kuten seuraavassa jakeessa 38 kerrotaan.

Myöhempi Uuden testamentin tekstikriittinen tutkimus on osoittanut, että etiopialaisen hoviherran kääntymyskertomuksen jae Apt 8:37 on kiistatta myöhempi lisäys alkuperäiseen tekstiin. Apt 8:37 puuttuu kaikista varhaisimmista sekä luotettavimmista Apostolien tekojen käsikirjoituksista. Se esiintyy vain muutamassa hyvin myöhäisessä käsikirjoituksessa, joista varhaisin on vasta 500-luvulta peräisin oleva E (*Codex Laudianus*). Muut käsikirjoitukset, joissa ko. jae mainitaan, ovat 900–1300 -luvulta. Näin ollen voidaan pitää varmana, että jae 37 ei ole kuulunut Apostolien tekojen alkuperäiseen tekstiin.

Vulgatassa ja *Textus Receptuksessa* oleva Jeesuksen lähetyksäsky (Mt 28:19-20) näytti siis tukevan (reformoitujen ja myöhäisen Melanchthonin) ajatusta, että ensin ihmisistä tulee Jumalan sanan opetuksen avulla tehdä uskovia ja pelastettuja ja sitten heidät tulee kastaa, jonka jälkeen heitä on opetettava elämään Jumalan sanan mukaisesti. Myös Etiopian hoviherran kastekertomukseen *Vulgatassa* ja *Textus Receptuksessa* kuuluva Apostolien tekojen 8. luvun jae 37 tukee käsitystä, että Filippus edellytti hoviherralta kokosydämistä uskoa ennen kuin suostui kastamaan hänet.⁴

4. Puhdasoppisuuden ajan teologeilla on alibi

Mainitulla kahdella Raamatun jakeella (Mt 28:19 ja Apt 8:37) sekä Corneliuksen perhekunnan kääntymiskertomuksella (Apt 10) on ollut ratkaiseva vaikutus **puhdasoppisen ajan suurten teologien, Martin Chemnitzin, Johann Gerhardin, ym.** kasteteologiaan. Kyseiset teologit vetosivat nimenomaan mainittuihin kolmeen Raamatun kohtaan opettaessaan, että lapset ja aikuiset pelastuvat eri tavalla: Lapset, jotka eivät pysty vielä sanaa ymmärtämään, pelastuvat kasteessa uskon kautta, mutta aikuiset pelastuvat sanan kautta ennen kastetta, eli aikuisten kaste on periaatteessa sama kuin baptistinen ”uskovien kaste”.⁵

⁴ Pidän erittäin valitettavana, että KR-92 on sijoittanut Apt 8:37 jakeen varsinaiseen Raamatun tekstiin. Se olisi mielestäni voitu sijoittaa alaviitteeseen ja siellä samalla perustella, miksi ko. jae ei kuulu Raamatun varsinaiseen tekstiin.

⁵ Tässä yhteydessä on aiheellista kysyä, miksi **Martti Luther** opettaa kaikkien ihmisten – lasten ja aikuisten – pelastuvan samalla tavalla eli uskon kautta pyhässä kasteessa, vaikka hänelläkin oli käytettävissään Matteuksessa olevasta Jeesuksen lähetyksäkäskystä (Mt 28:19-20) ja etiopialaisen hoviherran pelastumisesta (Apt 8: 26-40) vain *Vulgan*, Erasmuksen latinankielisen Uuden testamentin ja *Textus Receptuksen* tekstit, kuten hänen saksankielinen Raamatun käännöksensäkin osoittaa? Mieleeni tulee lähinnä kaksi syytä: Ensiksi, Luther näki kasteen vahvasti kristologisen tapahtumana, jossa Jumalan Pojan ihmiseksi tuleminen on ihmisen Jumalan lapseksi tuleminen malli.

Kuten edellä kerroin Jeesuksen lähetyskäsky (Mt 28:19) on käännetty *Vulgatassa* ja Erasmuksen latinalaisessa Uudessa testamentissa sekä niiden vaikutuksesta myös Lutherin saksankielisessä Raamatussa väärin. Mainituissa raamatunkäännöksissä oleva Apt 8:37 sen sijaan puuttuu vanhimmissa ja luotettavista käsikirjoituksista kokonaan, eikä se ole niin ollen kuulunut Apostolien tekojen alkuperäiseen tekstiin lainkaan. Pakanasyntyisen Corneliuksen ja hänen perhekuntansa kääntymys (Apt 10) puolestaan kuuluu (Samarian herätyksen kanssa, Apt 8) joulun, pitkäperjantain, pääsiäisen, helatorstain ja helluntaina ohella koko pelastushistorian ainutkertaisiin tapahtumiin, jotka eivät sellaisinaan toistu enää kirkon historiassa. Jeesuksen ennustuksen mukaisesti uuden liiton kirkko syntyi kolmessa eri vaiheessa (Apt 1:8): helluntaina kirkon ovi avattiin juutalaisille (Apt 2), Samarian herätyksessä puolipakanoille (Apt 8) ja Corneliuksen perhekunnan kääntyessä täyspakanoille (Apt 10).

Omaksuttuaan näkemyksen kahdesta pelastuksen tavasta puhtasoppisuuden ajan suuret teologit ajautuivat ristiriitaan niiden Jeesuksen ja hänen apostoliensa opetusten kanssa, joista käy yksiselitteisen selvästi ilmi, että kristillinen kaste on välttämätön ihmisen pelastumiseen (vanhurskauttamiseen, Pyhän Hengen saamiseen / Pyhällä Hengellä kastamiseen ja uudestisyntymiseen ja Pyhän Hengen saamiseen) ja Jumalan valtakuntaan pääsemiseen (esim. Jh 3:3, 5; Apt 19:1-7; Gl 3:27; Tt 3:5; 1 Pt 3:21). He yrittivät ratkaista näin syntyneen Raamatun sisäisen ristiriidan selittämällä, että Jeesus ei puhu Jh 3:5:ssä tulevasta uuden liiton kasteesta, vaan Johanneksen kasteesta, ja että Apt 19:1-7:ssä Paavali ei kastanut Efesossa tapaamiaan Johanneksen opetuslapsia, vaan vain siunasi heidät kätten päällepanon kautta, jolloin nämä pääsivät osallisiksi entistä suuremmasta armolahjavarustuksesta.

Tosin kahta pelastuksen tapaa opettaessaan puhtasoppisuuden teologit saivat tukea mainittujen Mt 28:19-20:n ja Apt 8:37:n lisäksi muutamasta muustakin Raamatun kohdasta, joista ehkä tärkeimpänä voidaan pitää Corneliuksen perheen kääntymyskertomusta (Apt 10). Siinähen Pyhä Henki ja usko saatiin ensin, ja vasta sen jälkeen heidät kastettiin. Puhtasoppisuuden teologeilta jäi huomioimatta, että Jeesus oli ilmoittanut jo etukäteen uuden liiton seurakunnan perustamisen tapahtuvan kolmessa eri vaiheessa: – – *kun Pyhä Henki tulee teihin, niin te saatte voiman, ja te tulette olemaan minun todistajani (1) sekä Jerusalemissa että koko Juudeassa ja (2) Samariassa ja (3) aina maan ääriin saakka (Apt 1:8, KR-38).*

Tämän mukaisesti Jumalan valtakunta avattiin helluntaina Kristuksen sovitus- ja lunastustyön perusteella *juutalaisille* (Apt 1:4-8; 2:1-41), Samarian herätyksessä *puolipakanoille* (Apt 8) ja Corneliuksen huonekunnan kääntymyksessä (Apt 10) *täyspakanoille*. Kuten helluntaina niin myös Samariassa ja Corneliuksen kodissa Jumala käytti oven avaajana Jumalan valtakuntaan apostoli Pietaria.

Näin ollen syy siihen, miksi samarialaisten ja Corneliuksen huonekunnan pelastumisen yhteydessä kaste ja kasteen lahjat, kaste ja sen sisältö, eivät olleet samanaikaisia, on varsin ilmeinen: Molemmat tapaukset kuuluvat nimittäin samaan koko pelastushistorian *ainutkertaiseen* tapahtumasarjaan kuin Kristuksen syntymä, kuolema, ylösnousemus, taivaaseenastuminen ja helluntain tapahtumakin. Mikään näistä ei historiassa enää toistu sellaisenaan.

Vaikka puhtasoppisuuden ajan suuret teologit erehtyivät opettaessaan kahta eri pelastuksen tapaa (aikuiset pelastuvat eri tavalla kuin lapset) ja yrittäessään poistaa näin syntyneen Raamatun sisäisen

---

Toiseksi, Lutherin raamatuntulkintaa on ohjannut voimakkaasti lain ja evankeliumin selkeä erottaminen sekä UT:n kirjeitten kasteperikoopit.

ristiriidan, heitä voidaan mielestäni pitää teologisesti syyttöminä, sillä heillä ei ollut käytettävissään luotettavaa Raamatun alkutekstiä. Näin ollen heillä on ALIBI.

5. Entä Carl F. W. Walther?

Missouri Synodin perustajiin kuuluvan pari sataa vuotta puhtasoppisuuden suuria teologeja myöhemmin elänyt Carl F. W. Walther (1811–1887) seurasi kaste- ja pelastusopetuksessaan puhtasoppisuuden ajan teologeja syystä, että Jeesuksen lähetyskäskystä (Mt 28:19-20) hän joutui seuraamaan *Vulgatan* ja Lutherin väärää käännöstä. Myöskään Etiopian hoviherra kastamisesta (Apt 8:26-40) hänellä ei ollut käytettävissään oikeaa alkutekstin muotoa. Näin ollen Waltherillakin olisi alibi.

Puhtasoppisuuden ajan teologeista poiketen Walther syyllistyy kahden pelastuksen tavan teologiaa perustellessaan kuitenkin useisiin sellaisiin Raamatun kasteteologisten tekstien selityksiin, jotka ovat kestäättömiä, jotkut suorastaan käsittämättömiä.

Ensikin Walther jättää mainitsematta sen, että pelastuksesta osalliseksi pääseminen edellyttää Raamatun mukaan kastetta (Mt 28:19-20; Mk 16:16; Jh 3:5; Apt 2:38; Apt 19:1-7; Tt 3:5-6; 1 Pt 3:21). Pelastuksen asiassa kastetta ei korvaa mikään, ei edes Jumalan sana. Kasteen välttämättömyys pelastukseen käy selvästi ilmi myös Tunnustuskirjoista: ”Kasteesta seurakuntamme opettavat, että se on välttämätön pelastukseen” (Aug. tun. *Tk* 55, IX, 1-2; Aug. tun. p. 156, IX, 1). Ilman ja ennen kastetta ihminen ei voi olla pelastettu.⁶

Toiseksi, esimerkiksi Markuksessa olevan Jeesuksen lähetyskäskyn (Mk 16:16), Galatalaiskirjeen 3. luvun kasteteologiset jakeet 3:26-27, helluntaitapahtuman (Apt 2) ja etiopialaisen hoviherran kääntymyksen (Apt 8:26-40) Walther selittää varsin oudosti, koska hän on halunnut saada kyseiset Raamatun kohdat palvelemaan käsitystä, jonka mukaan aikuiset pelastuvat sanan kautta ennen kastetta.

Kolmanneksi, Filippiin vanginvartijan ja hänen talonväkensä pelastumisesta (Apt 16:25-34) Waltherin selitys on suorastaan käsittämätön. Siinä Walther itse asiassa kieltää Filippiin vanginvartijan ja hänen huonekuntansa saaman kasteopetuksen samoin kuin heidän kasteensakin. Vaikuttaa ikään kuin hänen Raamatustaan puuttuisivat näistä kertovat jakeet 32 ja 33.⁷ (Voit tutustua kyseisiin Waltherin tekstiselityksiin tarkemmin kirjastani ”Pelastuksesta osalliseksi”, 168–174).

Mainittujen kolmen asian tähden mielestäni *Waltherilla ei ole alibia*, niin kuin on puhtasoppisuuden ajan teologeilla.

6. Entä Franz Pieper?

Franz Pieper (1852–1931) oli puolisen vuosisataa Waltheria nuorempi ja Waltherin seuraaja St. Louisin teologisen seminaarin dogmatiikan professorina. Hänellä on yhä lähes normaalidogmaatikon asema amerikkalaisessa Missouri Synodissa. Pieperin kolmiosaisella

⁶ Jotkut erityistapaukset ovat asia erikseen, eikä niistäkään ole meille annettu Jumalan sanaa, joten ne ovat Jumalan suunnattomaan rakkauteen perustuvaa inhimillistä spekulatiota.

⁷ Ainakaan tähän mennessä en ole löytänyt kreikankielistä Uutta testamenttia, josta puuttuisivat Filippiin vanginvartijan ja hänen talonväkensä kääntymyskertomuksen kaksi jaetta eli Apt 16: 32-33, joissa heidän opettamisestaan ja kastamisestaan kerrotaan. En ole löytänyt myöskään Novumin tekstikriittisestä apparaatistosta viitettä kyseisten jakeitten puuttumiseen joistakin käsikirjoituksista.

Dogmatiikan laitoksella (1917–1924) on ollut uskomattoman suuri vaikutus ns. tunnustuksellisen luterilaisuuden keskuudessa kautta maailman.⁸

Franz Pieperin tilanne teologina oli erilainen verrattuna puhdasoppisuuden ajan isiin ja Waltheriin. Hänellä oli käytettävissään – toisin kuin heillä – Uudesta testamentista Vulgatan ja Textus Receptuksen ohella Eberhard Nestlen (1851–1913) toimittama ja Saksassa vuonna 1898 julkaisema kriittinen kreikankielinen Uusi testamentti, samoin Westcottin ja Hortin vuonna 1881 ja 1886 Englannissa julkaisema kreikankielinen laitos.

Molemmissa mainituissa kreikankielisissä Uusissa testamentteissa Matteuksessa oleva Jeesuksen lähetyuskäsky on oikein, eikä kreikan ”opetuslapseuttamista” merkitsevää verbiä μαθητεύω (*matheteuoo*) selitetä ”opettamiseksi”. Molemmat ovat jättäneet myös etiopialaisen hoviherran kääntymyskertomuksesta jakeen 37 epäaitona eli myöhempänä lisäyksenä perustellusti pois. Siitä huolimatta Pieper seuraa Dogmatiikassaan uskollisesti puhdasoppisten isien ja myös Waltherin kahden pelastuksen tavan teologiaa, jonka mukaan lapset pelastuvat eri tavalla kuin aikuiset: Lapset pelastuvat uskon kautta kasteessa, mutta aikuiset sanan kautta ennen kastetta, eli aikuisten kaste on periaatteessa ”uskovien kaste” kuten baptismissa.

Syyt siihen, että Pieper seuraa puhdasoppisten isien virheellistä kahden pelastuksen tavan teologiaa, ovat moninaiset.

Ensiksi, Pieperkään ei ole nähnyt ihmisen pelastustapahtuman kristologista taustaa eli sitä, että Jumalan Pojan ”uudestisyntyminen” ihmiseksi on ihmisen Jumalan lapseksi syntymisen malli, jossa ennen syntymistä tapahtuu sanan kautta sikiäminen.

Toiseksi, Pieper ei ole nähnyt uuden liiton alun kolmivaiheisuutta, jossa helluntai-ihme (Apt 2), Samarian herätys (Apt 8) ja Corneliuksen perhekunnan kääntyminen (Apt 10) muodostavat joulun, pitkäperjantain, pääsiäisen ja helatorstain tapahtumien tavoin yhden ainutkertaisen pelastushistoriallisen kokonaisuuden, josta mikään ei toistu myöhemmin sellaisenaan: Sen mukaan ristillinen kirkko tulee syntymään Jeesuksen lupauksen mukaan kolmessa eri vaiheessa (Apt 1:8).

Kolmanneksi, Pieper sivuuttaa uskon kaksinaisuuden. Raamatussa usko on kaksinainen. Ensin Pyhä Henki johtaa sanan kautta ihmisen kaipaamaan pelastusta ja kastetta sen saamiseksi. Tätä pelastuksen kaipausta ja Jumalan pelastuslupaukseen tarttumista Raamattu kutsuu monien muiden nimitysten ohessa myös ”uskoksi”. Toiseksi, kasteessa uudestisyntyneen pelastetun ihmisen usko on ”Jumalan Pojan uskoa” meissä ja meidän olemistamme ”Jumalan Pojan uskossa”. Pelastetun ihmisen uskossa itse Jumalan Poika on syvimmiltään sekä uskon subjekti että objekti eli sekä se, joka uskoo että se, johon uskotaan. Kasteessa saatu usko on ennen kastetta sanan synnyttämän uskon täyttymys.

Sanan kautta ennen kastetta saatua uskoa eli herätyksen tilaa ja kasteessa saatua ”Jumalan Pojan uskoa” ei tule asetta toistensa vastakohtiksi, mutta niitä ei tule myöskään samaistaa eikä käyttää

⁸ Professori Walther W. F. Albrecht julkaisi myöhemmin Pieperin kolmiosaiseen Dogmatiikkaan neljännen osan, joka on Pieperin Dogmatiikkaan perustuva teologinen (haku)sanakirja.

Suomeksi v. 1961 julkaistu yksiosainen Pieperin Dogmatiikka on Pieperin oppilaan ja dogmatiikan professorina Pieperia seuranneen Dr. J. T. Müllerin Pieperin kolmiosaisesta Dogmatiikasta valmistama lyhennelmä, joka Missouri Synodissa tunnetaan nimellä ”Müller’s handbook of Christian Dogmatics.

toistensa vastineina, vaikka molemmat ovat Pyhän Hengen työtä. Jos niin teemme, ajaudumme pelastuksen teologiassamme Pieperin kanssa samanlaisiin ongelmiin.

Neljänneksi, omaksuttuaan käsityksen kahdesta pelastuksen tavasta Pieper ajautuu ristiriitaan niiden Jeesuksen ja hänen apostoliensa opetusten kanssa, joista käy yksiselitteisen selvästi ilmi, että kristillinen kaste on välttämätön uudestisyntymiseen, Pyhän Hengen saamiseen ja Jumalan valtakuntaan pääsemiseen (Mt 28:19-20; Jh 3:3, 5; Mk 16:16; Apt 2:38; Apt 19:1-7; Tt 3:5-6.) Sen tähden hän joutuu etsimään esimerkiksi Jh 3:5:n ja Apt 19:1-7:n selittämiseen ratkaisuja, jotka ovat kestävämpiä. Tutustumme kahteen viimeksi mainittuun Raamatun kohtaan lyhyesti:

Jeesus sanoo Nikodemokselle **Jh 3:5:ssä**, että kaste ja siinä tapahtuva uudestisyntyminen ovat pelastukseen välttämättömiä: ”Totisesti, totisesti: jos ihminen ei synny vedestä ja Hengestä, hän ei pääse Jumalan valtakuntaan”. Pieper väittää, ettei Jeesus puhu tässä Nikodemoksen kanssa lainkaan kristillisestä kasteesta, joka oli vasta edessäpäin, vaan Johanneksen kasteesta. Puhdasoppisuuden ajan teologeja seuraten Pieper väittää lisäksi, että ”Johanneksen kaste olisi oleellisesti ja täydellisesti identtinen kristillisen kasteen kanssa” – ja väline, ”jota käyttäen Pyhä Henki vaikuttaa uudestisyntymän”. Hänen mukaansa ”Johanneksen kastekin oli uudestisyntymisen peso ja Pyhän Hengen uudistus”.

Sen sijaan Raamatun mukaan Johanneksen kaste oli viimeinen vanhaan liittoon kuuluva esikuva uuden liiton kristillisestä kasteesta. Vanhan liiton armonvälineet sisälsivät syntien anteeksiantamuksen niille, jotka turvautuivat luvattuun Messiaseseen, mutta vasta uuden liiton kansa on päässyt osalliseksi Pyhästä Hengestä. On ilmeistä, että vanhan liiton aikana Pyhä Henki annettiin vain Kristuksen kolmen messiaanisen viran haltijoille eli ylimmäiselle papille, kuninkaalle ja profeetalle. Jokaiseen kolmeen messiaaniseen virkaan viran haltijat asetettiin voitelemalla (3 Ms 8:12; Ps 133:2; 1 Sm 1:10; 16:13; 1 Kn 19:16). Nämä kolme messiaanista virkaa täyttivät kaikki Kristuksessa. Nimi Kristus merkitsee ”voideltu”.

Koska puhdasoppisuuden ajan teologienvain myös Pieper piti vanhaan liittoon kuuluvaa Johanneksen parannuksen kastetta identtisenä uuden liiton kristillisen kasteen kanssa, hänen oli löydettävä jokin selitys myös sille, miksi **Apt 19:1-7:ssä** mainitut ”noin kaksitoista miestä”, jotka oli aikaisemmin kastettu Johanneksen kasteella, kastettiin uudelleen kristillisellä kasteella. Chemnitzin ajatuksiin tukeutuen Pieper selittää:

Joko – – Paavali ei olisikaan kastanut näitä Johanneksen opetuslapsia Efesosssa, vaan ainoastaan pannut kätensä heidän päälleen, jotta he pääsisivät osallisiksi entistä runsaammasta armolahjavarustuksesta. – – Tai sitten oletetaan, että näistä Johanneksen opetuslapsista oli muodostunut laho eikä heidän kasteensa enää ollut pätevä, ja niin Paavali kastoi heidät [kristillisellä kasteella].⁹

Apt 19 jakeissa 5 ja 6 kerrotaan, että kyseiset Efeson miehet kastettiin, ja Paavalin pannaessa kasteen yhteydessä kätensä heidän päälleen he saivat Pyhän Hengen lahjan, jota Johanneksen kaste ei ollut heille antanut.

Eri evankeliumeissa Johannes Kastaja itse kertoo hänen kasteensa ja kristillisen kasteen eron. Johanneksen evankeliumin 1. luvussa hän sanoo: ”Minä kastan vedellä, mutta teidän keskellänne on jo toinen, vaikka te ette häntä tunne – – . Minäkään en tuntenut häntä, mutta juuri sitä varten olen tullut kastamaan vedellä, että Israel saisi tietää, kuka hän on. – – Mutta hän, joka lähetti minut

⁹ Pieper 1961, 505, 506 (Müller 1955, 504; Pieper: Christian Dogmatics, volume III, 288, 289).

kastamaan vedellä, sanoi minulle: 'Se, jonka päälle näet Hengen laskeutuvan ja jäävän, kastaa Pyhällä Hengellä.'" (Jh 1:26, 31, 33.) Luukkaan evankeliumissa Johannes sanoo: *"Minä kastan teidät vedellä, mutta on tuleva minua väkevämpi. Minä en kelpaa edes avaamaan hänen kenkiensä nauhoja. Hän kastaa teidät Pyhällä Hengellä ja tulella."* (Lk 3:16.) (Ks. tarkemmin Pieperin kaste- ja pelastuskäsityksestä kirjastani "Pelastuksesta osalliseksi, s. 174–189 ja 199–201.)

Päätös

Vulgatan ja Textus Receptuksen virheellisen ja puutteellisen Uuden testamentin alkukielisen laitoksen tähden luterilaisen puhdasoppisuuden ajan teologeilla on vinoutuneen kaste- ja pelastuksen teologiansa puolustukseksi *alibi*. Sellainen olisi myös Missouri Synodin perustajiin kuuluvalla Carl F. W. Waltherilla, ellei hän olisi puolustanut puhdasoppisuuden ajan teologeilta perimäänsä kahden pelastuksen tavan teologiaa lukuisten kaste- ja pelastuksen teologiaan kuuluvien keskeisten Uuden testamentin kohtien kestävämmillä selityksillään.

Amerikkalainen Lutheran Churches – Missouri Synod (LCMS) on perustamisestaan asti puolustanut puhdasoppisuuden ajan tunnustuksellista luterilaista uskoa. Se on yli 50 viimeisen vuoden aikana ollut ainoa suuruudeltaan ja vaikutusvaltaisuuudeltaan varteenotettava tunnustuksellisen luterilaisen teologian linnake maailmassa. Franz Pieperin 3-osaisella Dogmatiikalla on ollut sen ilmestymisestä lähtien lähes normaalidogmatiikan asema LCMS:ssa ja huomattava vaikutus tunnustuksellisen luterilaisuuden piirissä maailmanlaajuisestikin.

Tunnustuksellisena luterilaisena pidetyn dogmaatikon Franz Pieperin kasteteologiasta voidaan todeta, että se sisältää runsaasti positiivista, vahvasti raamatullis-luterilaista opetusta. Samalla hänen kasteteologiansa sisältää myös lukuisia ongelmia, kuten edellä mainitut neljä kohtaa osoittavat.

Vaikka Raamatun ja Tunnustuskirjojen mukaan kaste on pelastukseen välttämätön, Pieper sijoittaa kasteen kristillisten oppien merkityksellisyyttä ilmaisevassa jaottelussaan "toissijaisten perustavien" oppien joukkoon. Pieperille kaste ei ole ehdonvallan asia, mutta se ei ole hänelle myöskään pelastukseen välttämätön.

Kuten edellä näimme, Pieper muun muassa samaistaa vanhaan liittoon kuuluvan Johanneksen kasteen ja helluntaista alkaneen uuden liiton kasteen. Sen seurauksena helluntaina tapahtuneen Pyhän Hengen vuodattamisen, uuden liiton alkamisen ja Kristuksen kirkon perustamisen merkitys vanhantestamentillisten esikuvien täyttymyksenä hämärtyy ja hänen kirkkokäsityksestään tulee ongelmallinen.

Viime vuosikymmeninä sekä LCMS:ssä että niin sanotuissa tunnustuksellisissa kirkoissa ja yhteisöissä sen ulkopuolella on esiintynyt useita teologeja, jotka myöntävät Pieperin *kirkkokäsityksen* ongelmallisuuden. Sen sijaan ne teologit, jotka näkevät sen tosiasian, että Pieperin virheellisen kirkkokäsityksen takana on hänen *epäraamatullinen ja tunnustuksen vastainen kaste- ja pelastusteologiansa*, ovat varsin harvassa.¹⁰

Matti Väisänen, TT

¹⁰ Anssi Simojoen ja James Mayn mukaan Afrikan luterilaisissa kirkoissa Pieperin Dogmatiikasta kahden pelastuksen tavan oppeineen, on tullut portti helluntailaisuuteen. Kahden pelastuksen tavan mukaanhan lapset ja aikuiset pelastuvat eri tavalla: lapset pelastuvat kasteessa uskon kautta, mutta aikuiset sanan kautta ennen kastetta, eli heidän kasteensa on periaatteessa sama kuin baptistinen "uskovien kaste".

P.S.

Artikkelini liiallista pituutta välttääkseni, olen esittänyt isoja väitteitä pelkistetysti. Mutta ei hätää. Voit tilata kirjani ”Pelastuksesta osalliseksi”, jossa esitän osan mainituista asioista perusteellisemmin. Kirja on sponsoroitu ja sen tähden ilmainen. Joudut maksamaan vain postimaksun. Kirjan voit tilata allekirjoittaneelta kotisivujeni kautta tai kustantajalta (Sley-Media Oy) tai Luther-kirjat Oy:stä.

M.V.